

UNIVERZITA PARDUBICE

EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2025

Sára Brandová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Digitální fotografie v kostce
Bakalářská práce

2025

Sára Brandová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Sára Brandová**
Osobní číslo: **E21770**
Studijní program: **B0688A050001 Aplikovaná informatika**
Specializace: **Multimédia ve firemní praxi**
Téma práce: **Digitální fotografie v kostce**
Zadávající katedra: **Ústav systémového inženýrství a informatiky**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je nahlédnutí do historie a co digitální fotografie znamená, významné osobnosti, jaké máme druhy fotografií a seznámení se základními pravidly fotografování.

Osnova:

- význam fotografie
- základy digitální fotografie
- techniky a postupy digitální fotografie
- praktické využití digitální fotografie
- fotografie různých žánrů

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

SMITH, Ian Haydn. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami*. Přeložil Jan PODZIMEK, přeložil Dina PODZIMKOVÁ. Praha: Grada, 2021. ISBN 9788027112579.
TŮMA, Tomáš. *Fotografujeme digitálně*. Digifoto. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0153-3.
HEDGECOE, John. *Velká kniha fotografie: [jak se dívat a jak lépe fotografovat]*. Čes. vyd. 3. Praha: Jan Vašut, 1999. ISBN 80-7236-110-4.
FREEMAN, Michael. *Očima fotografa: kompozice pro lepší (digitální) fotografie*. Upravené čtvrté vydání podle prvního vydání z roku 2008. Přeložil Milan KRUPÁR, přeložil Pavel KRISTIÁN. Encyklopedie – grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2017. ISBN 978-80-7413-346-6.
KELBY, Scott. *Digitální fotografie*. Encyklopedie – grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2015. ISBN isbn:978-80-86815-56-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jakub Jech, Ph.D.**
Ústav systémového inženýrství a informatiky

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2025**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

Mgr. Pavel Sedlák, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2024

Prohlašuji:

Práci s názvem „Digitální fotografie v kostce“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2025

Sára Brandová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala všem, kteří mě během psaní této bakalářské práce podporovali a přispěli k jejímu úspěšnému dokončení. Především děkuji vedoucímu mé práce panu Ing. Jakobovi Jechovi za odborné vedení, cenné rady a trpělivost, kterou mi během celého procesu věnoval. Děkuji také těm, kteří mi pomohli s praktickou částí, poskytli cenné rady či se podíleli na realizaci projektu.

Zvláštní poděkování patří mé rodině a přátelům za trpělivost, podporu a povzbuzení nejen během psaní práce, ale i po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce s názvem *Digitální fotografie v kostce* přináší přehledný pohled na fotografii, od jejích historických počátků až po moderní digitální technologie. Věnuje se vývoji technik, vlivu fotografie na společnost i samotné médium, a popisuje různé žánry a styly, jež se v průběhu času vznikly.

KLÍČOVÁ SLOVA

fotografie, digitální fotografie, historie, žánry, osobnosti, techniky, kompozice, expozice, světlo

TITLE

Digital Photography in a Nutshell

ANNOTATION

This bachelor's thesis titled *Digital Photography in a Nutshell* provides a comprehensive overview of photography, from its historical beginnings to modern digital technologies. It addresses the development of techniques, the impact of photography on society and the medium itself, and describes the various genres and styles that have emerged over time.

KEYWORDS

photography, digital photography, history, genres, figures, techniques, composition, exposure, light

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 DEFINICE FOTOGRAFIE	12
1.1 Princip fotografie	12
1.2 Digitální a analogová fotografie	12
1.2.1 Digitální fotografie	12
1.2.2 Analogová fotografie	13
1.3 Fotografie jako objektivní vs. subjektivní médium	13
1.3.1 Objektivní fotografie.....	13
1.3.2 Subjektivní fotografie	13
2 HISTORIE FOTOGRAFIE	14
2.1 Camera Obscura.....	14
2.1.1 Princip fungování Camery Obscure	14
2.1.2 Využití Camery Obscure v historii.....	14
2.1.3 První pokus o zachycení obrazu	15
2.2 První digitální fotoaparáty a jejich vývoj	15
2.2.1 První CCD snímače (1969).....	15
2.2.2 Kodak a první digitální fotoaparát (1975)	15
2.2.3 Komerční rozšíření digitálních fotoaparátů (90. léta).....	15
2.2.4 Barevná fotografie a miniaturizace	15
3 TECHNICKÉ ZÁKLADY DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE	16
3.1 Princip digitálního snímání obrazu	16
3.1.1 RGB model	16
3.1.2 Typy snímačů.....	16
3.2 Typy digitálních fotoaparátů.....	17

3.2.1	Kompaktní fotoaparáty	17
3.2.2	DSRL (Digital Single-Lens Reflex)	18
3.2.3	Středofornátové fotoaparáty	18
3.2.4	Fotoaparáty v mobilních telefonech	18
3.3	Základní objektivy	18
3.3.1	Základní objektiv (50mm)	18
3.3.2	Širokoúhlý objektiv (do 35 mm).....	19
3.3.3	Zoomový objektiv (35-70mm)	19
3.3.4	Dlouhoohniskový objektiv (135mm).....	19
3.4	Obrazové formáty pro ukládání snímků	19
3.4.1	Komprese	19
3.4.2	JPEG (Joint Photographic Experts Group)	20
3.4.3	RAW (Raw Image Format).....	20
3.4.4	TIFF (Tagged Image File Format).....	20
3.5	Úložiště	20
3.5.1	Kritéria pro výběr paměťové karty	21
3.5.2	Typy paměťových karet.....	21
3.5.3	Cloudová úložiště	22
4	ZÁKLADY EXPOZICE.....	23
4.1	Expoziční trojúhelník.....	23
4.2	Clona.....	23
4.3	Rychlost závěrky	24
4.4	ISO (citlivost senzoru).....	24
5	KOMPOZICE A ESTETIKA VE FOTOGRAFII	26
5.1	Základní prvky kompozice a názorné ukázky	26
5.1.1	Pravidlo třetin	26

5.1.2	Zlatý řez	28
5.1.3	Perspektiva.....	29
5.1.4	Vodící linie	30
5.2	Stylizace pomocí světla (High key a low key fotografie).....	31
5.2.1	High key (světlé odstíny).....	31
5.2.2	Low key (tmavé odstíny)	32
6	FOTOGRAFICKÉ ŽÁNRY A VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI.....	33
6.1	Portrétní fotografie.....	33
6.1.1	Nadar (Gaspard-Félix Tournachon) a jeho přínos pro fotografii.....	33
6.2	Krajinářská fotografie	37
6.2.1	Ansel Adams a jeho přínos krajinářské fotografii	37
6.3	Dokumentární fotografie.....	40
6.3.1	Lewis Hine a jeho přínos pro dokumentární fotografii.....	40
6.4	Produktová fotografie	42
6.4.1	Charles Clyde Ebbets a jeho přínos pro produktovou fotografii	42
6.5	Architektonická fotografie.....	45
6.5.1	Eduard Baldus a jeho přínos pro architektonickou fotografii.....	45
7	Poznatky a doporučení z praktické části.....	48
	ZÁVĚR	50
	POUŽITÉ ZDROJE.....	51

ÚVOD

Digitální fotografie dnes prostupuje každodenním životem více než kdy dřív. Není jen uměleckým vyjádřením, ale nástrojem komunikace, prostředkem pro uchovávání vzpomínek, vyjádření vlastní identity i pracovním pomocníkem. Právě tato všestrannost a dostupnost mě přivedla k výběru tématu Digitální fotografie v kostce.

Cílem této bakalářské práce je představit fotografii v širších souvislostech, a to jako techniku, médium i způsob vyprávění. Nabízím stručný a srozumitelný průvodce, který čtenáře provede od historických počátků až k moderním digitálním technologiím. Věnuji se základním principům fotografování, důležitým žánrům i osobnostem, které ovlivnily podobu fotografie, jak ji známe dnes.

Kromě teorie práce přináší i praktické tipy, například jak správně exponovat snímek nebo jak pomocí kompozice posílit vizuální sdělení fotografie. Významnou část tvoří také vlastní fotografické ukázky, které slouží jako inspirace i konkrétní příklady využití popisovaných principů.

Práce je určena každému, kdo chce lépe porozumět digitální fotografii, ať už jako začátečník, nadšenec, nebo někdo, kdo ji používá každý den, aniž by si uvědomoval její sílu a možnosti.

1 DEFINICE FOTOGRAFIE

Kapitola se zaměřuje na základní princip fungování fotografického procesu a vysvětluje rozdíly mezi analogovou a digitální technologií. Dále se věnuje rozlišení mezi objektivním a subjektivním přístupem k fotografii. Cílem je přiblížit podstatu fotografie jako média a nástroje vizuální komunikace.

1.1 Princip fotografie

Pro lepší pochopení pojmu fotografie je vhodné začít jeho jazykovým původem. Slovo fotografie pochází z řeckého „photos“ (světlo) a „graphé“ (záznam, kresba). (Deguzman, 2022) Samotný fotografický proces spočívá v zachycení světla za účelem vytvoření obrazu. K čemuž slouží fotoaparát, buď analogový (pracující s filmem), nebo digitální (využívající elektronický snímač). Ačkoli se technologie výrazně proměnily, základní princip zůstává stále stejný, zachytit obraz prostřednictvím světla. (Deguzman, 2022)

Fotografie se uplatňuje v mnoha oblastech, a to od dokumentace a vědy až po umění. Tento obor se nadále vyvíjí, reaguje na nové technologie a neustále rozšiřuje svůj význam i využití v současné společnosti. (Deguzman, 2022)

1.2 Digitální a analogová fotografie

Fotografii můžeme chápat jako způsob, jak zachytit svět kolem nás pomocí světla. Postupem času se vyvinuly dva hlavní způsoby, jak fotky pořizovat, a to klasická filmová (analogová) fotografie a moderní digitální fotografie. (Deguzman, 2022)

Každý z těchto přístupů má své výhody i nevýhody. I když dnes většina lidí fotí digitálně, film si stále drží své místo hlavně mezi nadšenci nebo profesionálními fotografy. (Deguzman, 2022)

1.2.1 Digitální fotografie

Digitální snímek vzniká tak, že světlo dopadne na elektronický snímač, který ho převede na obraz. Fotka se rovnou ukládá na paměťovou kartu a dá se hned upravit, sdílet nebo uložit. Digitální způsob je díky tomu rychlý, dostupný a pohodlný i pro běžné uživatele. (Deguzman, 2022)

Výhody digitální fotografie

Mezi hlavní výhody digitální fotografie patří možnost okamžitého zobrazení výsledku, což umožňuje okamžitě znovu fotografovat, pokud se snímek nepovede. Dále není potřeba film ani chemikálie, což šetří náklady. Paměťová karta může pojmout stovky až tisíce snímků, což ji

činí ideální volbou například na dovolenou nebo větší projekt. Právě díky těmto vlastnostem se digitální focení stalo hlavní volbou pro většinu fotografů. (Deguzman, 2022)

1.2.2 Analogová fotografie

U filmu je to odlišné, obraz se ukládá na světlocitlivý pás, který reaguje na světlo. Tento záznam pak musíme vyvolat v temné komoře pomocí chemických látek, což je proces, který vyžaduje víc času a trpělivosti. (Deguzman, 2022)

Výhody analogové fotografie

Analogová fotografie má několik výhod. Film dokáže zachytit širokou škálu světla a stínů, což vytváří přirozenější obraz. Typické filmové zrno, barvy a struktura mají osobitý vzhled, který je těžké napodobit digitálně. Kromě toho lze starší analogové fotoaparáty často pořídit levněji než nové digitální modely. (Deguzman, 2022)

I když se technologie posunula dál, klasický film má pořád své kouzlo. Mnoho lidí si ho oblíbilo právě proto, že je pomalejší, vyžaduje větší soustředění a výsledek má jedinečný charakter. (Deguzman, 2022)

1.3 Fotografie jako objektivní vs. subjektivní médium

Fotografie je univerzální médium, které může sloužit jak k dokumentaci reality, tak i jako prostředek osobního nebo uměleckého vyjádření. Objektivní a subjektivní přístup se liší zejména v tom, jaký má fotograf záměr a jakým způsobem snímek vytváří. (Lyounghusband, 2015)

1.3.1 Objektivní fotografie

Cílem objektivní fotografie je co nejpřesnější a neutrální zachycení skutečnosti bez subjektivních zásahů autora. Tento typ fotografie se uplatňuje zejména v dokumentaci, vědecké nebo technické fotografii, kde je důležité zachovat věrnost a fakta. (Lyounghusband, 2015)

1.3.2 Subjektivní fotografie

Subjektivní fotografie slouží jako prostředek osobního vyjádření, kde autor využívá své emoce, nápady i fantazii. Výsledný obraz nemusí věrně odrazet skutečnost, jelikož je důležitější vyvolat určitý dojem či náladu. (Lyounghusband, 2015)

2 HISTORIE FOTOGRAFIE

Fotografie má za sebou fascinující vývoj, od jednoduchého optického principu až po dnešní pokročilé digitální technologie. Tato kapitola mapuje klíčové milníky, které formovaly cestu fotografie od prvních pokusů o zachycení obrazu až po vznik moderních digitálních fotoaparátů. Ukazuje, jak se z původně experimentální metody stala běžná součást našeho života. Začíná u principu Camery Obscure, pokračuje prvním trvale zachovaným snímkem a končí digitální revolucí, která umožnila vznik přístrojů, jež dnes běžně nosíme v kapsách.

2.1 Camera Obscura

2.1.1 Princip fungování Camery Obscure

Camera obscura (dírková komora) je jednoduché optické zařízení, které využívá přirozený fyzikální jev, tedy průchod světla malým otvorem. Jedná se o světlotěsnou krabici, nádobu nebo i celou místnost, do které vniká světlo pouze jediným malým otvorem. Tímto způsobem se na protější stěně zobrazí převrácený (obrácený) obraz scény nacházející se před otvorem. (Valach, 2017)

2.1.2 Využití Camery Obscure v historii

Princip Camery Obscure byl znám už od starověku a během staletí nacházel různá využití od pozorování zatmění Slunce až po pomůcku pro malíře, kteří si pomocí promítnutého obrazu usnadňovali obkreslování reálných scén. Zásadní význam však Camera Obscura získala jako předchůdce fotografického přístroje. Ve fotografii sehrála roli předchůdce fotoaparátu a stala se základním optickým nástrojem pro vznik prvních obrazů. Světlo procházející malým otvorem promítalo obraz na světlocitlivý materiál umístěný uvnitř komory. První pokusy o zachycení tohoto obrazu probíhaly už kolem roku 1800, ale k úspěchu vedly až pokusy Josepha Nicéphora Niépceho. Ten pomocí Camery Obscure a speciální chemické vrstvy zachytil roku 1826 první trvalý fotografický obraz tzv. heliogravuru „Pohled z okna“. (Boněk, 2006)

Camera Obscura tak tvořila základ pro vývoj prvních fotoaparátů a její princip zůstává základem fotografické techniky dodnes, princip spočívá v promítání obrazu pomocí světla na citlivý povrch. (Boněk, 2006)

2.1.3 První pokus o zachycení obrazu

První trvale zachovanou fotografií vytvořil v roce 1826 Joseph Nicéphore Niépce pomocí techniky zvané heliografie. Tento proces spočíval v nanesení světlocitlivé látky na kovovou desku, která byla vystavena světlu po dobu několika hodin. Po expozici byla deska omyta levandulovým olejem, čímž vznikl obraz. Výsledkem byla slavná fotografie „Pohled z okna v Le Gras“, která je dnes považována za nejstarší dochovaný fotografický snímek. (Boyd, 2010)

2.2 První digitální fotoaparáty a jejich vývoj

2.2.1 První CCD snímače (1969)

V roce 1969 byl vyvinut první CCD snímač (charge-coupled device), který umožnil převod světla na elektrický signál. Tento objev znamenal zásadní posun od analogového filmu k digitálnímu záznamu obrazu a položil základy moderní digitální fotografie. (Hollister, 2019)

2.2.2 Kodak a první digitální fotoaparát (1975)

První funkční digitální fotoaparát vytvořil v roce 1975 inženýr Steven Sasson z firmy Kodak. Přístroj vážil téměř čtyři kilogramy a pořizoval černobílé snímky s velmi nízkým rozlišením 0,01 megapixelu. Ačkoli šlo pouze o experimentální prototyp, stal se základem pro další vývoj digitální technologie. (Hollister, 2019)

2.2.3 Komerční rozšíření digitálních fotoaparátů (90. léta)

V 90. letech se digitální technologie začala rychle rozvíjet a objevily se první komerčně dostupné fotoaparáty. Mezi významné milníky patří například model Fujifilm DS-1P z roku 1988, který byl prvním fotoaparátem s paměťovou kartou, a Dycam Model 1 z roku 1990, jenž byl dostupný veřejnosti a umožňoval připojení k počítači. (Hollister, 2019)

2.2.4 Barevná fotografie a miniaturizace

Dalším důležitým bodem byl Apple QuickTake 100 uvedený v roce 1994, který nabízel barevné fotografie a příznivou cenu. Postupně se objevovaly menší kompaktní modely s LCD displejem, jako například Casio QV-10, a fotoaparáty schopné nahrávat video i zvuk, mezi nimi Ricoh RDC-1 z roku 1995. Tyto přístroje přispěly k širší oblibě digitální fotografie mezi amatéry i profesionály. (Hollister, 2019)

3 TECHNICKÉ ZÁKLADY DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

Digitální fotografie stojí na několika klíčových technických principech, které zásadně ovlivňují kvalitu a podobu výsledných snímků. Abychom porozuměli tomu, jak celý proces fotografování funguje, je důležité seznámit se se základními pojmy a technologiemi. Tato kapitola přehledně představuje hlavní technické oblasti, které hrají roli při focení: od principu snímání obrazu, přes typy snímačů a fotoaparátů, až po objektivy, formáty souborů a možnosti ukládání.

3.1 Princip digitálního snímání obrazu

3.1.1 RGB model

Veškerá barevná data v digitální fotografii jsou zaznamenávána v systému RGB (red, green, blue), který funguje na principu aditivního míchání světla. Tento model využívá tři základní světelné barvy: červenou, zelenou a modrou a je standardem pro zobrazení i zpracování obrazu ve fotoaparátech, monitorech či grafických editorech. (Freeman, 2017)

RGB je důležitý model, protože odpovídá způsobu, jakým lidské oko vnímá světlo, a umožňuje věrné barevné zobrazení v digitální podobě, tak věrné barevné zobrazení v digitální podobě. (Freeman, 2017)

3.1.2 Typy snímačů

CCD vs. CMOS

Nejrozšířenějším typem snímače v digitálních fotoaparátech je dnes CMOS, který nahradil starší CCD díky nižší spotřebě, vyšší rychlosti a lepší práci s vyšším ISO. Mezi jeho pokročilé varianty patří:

- BSI CMOS
- Stacked CMOS
- Global Shutter CMOS (Fisher, 2024)

BSI CMOS, který využívá obrácenou konstrukci. Toto konstrukční řešení zvyšuje citlivost a kvalitu obrazu, zejména při slabém světle. Stacked CMOS má více druhů vrstev, světlocitlivou a výpočetní, což umožňuje rychlejší zpracování dat a je ideální pro sériové snímání nebo video. Nejnovější Global Shutter CMOS snímá celý obraz naráz, bez zkreslení pohybu (rolling shutter efektu), což je výhodné pro akční scény. Vývoj senzorů stále směřuje k vyššímu rozlišení, citlivosti a rychlosti. (Fisher, 2024)

Výběr snímače podle fotografických potřeb

Velikost snímače má zásadní vliv na výslednou kvalitu fotografie, hloubku ostrosti i způsob využití fotoaparátu v různých situacích. Snímače můžeme rozdělit na tyto základní typy:

- Full Frame
- APS-C
- Micro Four Thirds (MFT)
- 1.0" a menší snímače (Meyer, Summersby a Hawkins, n.d.)

Full Frame (36 × 24 mm) je vhodný pro profesionální fotografii, jako jsou krajiny, portréty, architektura nebo práce za zhoršených světelných podmínek. Díky větší ploše snímače má širší dynamický rozsah, menší šum a umožňuje snáze dosáhnout malé hloubky ostrosti a tzv. bokeh efektu (rozmazané pozadí). Často se používá při kreativní a umělecké tvorbě. (Meyer, Summersby a Hawkins, n.d.)

APS-C (např. 22,2 × 14,8 mm) je menší než full frame a má tzv. crop faktor (např. 1,6 × u Canonu), který opticky „přiblíží“ objekt. Díky tomu je ideální pro fotografii zvířat, sportu nebo street fotografie, kde je potřeba dostat objekt blíže. Fotoaparáty s tímto snímačem jsou navíc lehčí a kompaktnější, což ocení například cestovatelé. (Meyer, Summersby a Hawkins, n.d.)

Micro Four Thirds (MFT) má ještě menší snímač s velkou hloubkou ostrosti, což jej činí vhodným pro situace, kde je potřeba mít ostrý celý obraz, například u krajinářské nebo dokumentární fotografie. Výhodou tohoto systému je jeho kompaktnost a snadná přenosnost. Snímače 1.0" a menší (např. 1/2.3") najdeme v kompaktních fotoaparátech a mobilních zařízeních. Jsou vhodné pro běžné focení, cestování nebo vlogování, kde je důležitá velikost a jednoduchost použití. Kvalita obrazu však bývá nižší, zejména při slabém světle. (Meyer, Summersby a Hawkins, n.d.)

3.2 Typy digitálních fotoaparátů

3.2.1 Kompaktní fotoaparáty

Kompaktní fotoaparát je lehký digitální přístroj typu „vše v jednom“ s pevným objektivem, navržený pro jednoduché použití a snadné přenášení. (Canon, n.d.)

Oproti zrcadlovkám (DSLR) nebo bezzrcadlovkám nabízí jednodušší ovládání, automatické nastavení a vestavěný zoom. Díky tomu představuje ideální volbu pro každodenní fotografování, cestování nebo vlogování. (Canon, n.d.)

3.2.2 DSRL (Digital Single-Lens Reflex)

Digitální zrcadlovka (DSLR) je typ fotoaparátu s pevným digitálním snímačem, který umožňuje automatické ostření a ukládání tisíců snímků na paměťovou kartu. Díky své kvalitě a jednoduchému ovládání patří mezi oblíbené přístroje u amatérských i profesionálních fotografů. (Mansurov, 2023)

3.2.3 Středoformátové fotoaparáty

Středoformátové fotoaparáty využívají větší záznamovou plochu než klasické kinofilmové přístroje. V minulosti používaly svitkový film 120 nebo 220, dnes existují i digitální verze s tzv. „digitální stěnou“. Typické formáty jsou například $6 \times 4,5$ cm, 6×6 cm nebo 6×7 cm, tedy mnohem větší plocha než běžný kinofilm (např. 6×7 je $4,5 \times$ větší). (FotoŠkoda, n.d.)

Středoformát nabízí několik klíčových výhod. Poskytuje vyšší rozlišení a více detailů, větší dynamický rozsah a barevnou hloubku. Dále nabízí specifickou hloubku ostrosti a lepší možnosti kompozice díky většímu hledáčku. Je ideální pro fotografování portrétní, módní, reklamní či technické fotografie. (FotoŠkoda, n.d.)

3.2.4 Fotoaparáty v mobilních telefonech

Mobilní fotoaparáty se v posledních letech výrazně zlepšily a dnes zvládnou pořizovat kvalitní snímky i za zhoršených světelných podmínek. Díky vývoji snímačů, vícenásobným objektivům a výpočetní fotografii se jejich možnosti přibližují profesionálním fotoaparátům. Výrobci neustále přidávají nové funkce, jako je portrétní režim, noční focení nebo automatické úpravy pomocí umělé inteligence. Mobilní telefon tak pro mnoho lidí zůstává nejdostupnějším a nejpohodlnějším nástrojem pro focení. (Odabas, 2024)

3.3 Základní objektivy

3.3.1 Základní objektiv (50 mm)

Základní, nebo také normální objektiv, je takový, který vytváří obraz podobný tomu, jak scénu vnímá lidské oko. Nejčastěji se setkáváme s ohniskovou vzdáleností kolem 50 mm, což je považováno za standard. Tyto objektivy jsou běžnou součástí základní výbavy zrcadlovek a bezzrcadlovek. Jejich výhodou bývá vysoká světelnost, díky které se dobře hodí i pro focení za slabého osvětlení. Jsou univerzální a dají se využít pro širokou škálu záběrů, zejména v exteriéru. (Hedgecoe, 1999)

3.3.2 Širokoúhlý objektiv (do 35 mm)

Širokoúhlé objektivy mají širší záběr než základní objektivy, takže se dobře hodí pro focení v malých prostorech nebo při fotografování větších skupin lidí. Díky širokému úhlu záběru dokážou zachytit více scény, což je praktické například v interiérech. Výhodou je také velká hloubka ostrosti, díky které bývá obraz ostrý i při různých hodnotách clony. Při focení z velmi blízké vzdálenosti se ale může objevit zkreslení tvarů, na které je potřeba dát pozor. (Hedgecoe, 1999)

„Ačkoliv je jen vzácně považován za objektiv schopný nějaký předmět izolovat, má širokoúhlý objektiv tu zvláštní vlastnost zaostřit objekty z bezprostřední blízkosti.“ (Peterson 2006, s. 45)

3.3.3 Zoomový objektiv (35-70 mm)

Zoomový objektiv umožňuje jemně upravit výřez pomocí nastavení ohniskové vzdálenosti. Jeden zoomový objektiv obvykle pokrývá rozsah tří až čtyř pevných ohnisek, což zajišťuje větší přizpůsobivost a zároveň šetří čas i vybavení, protože není nutné měnit objektivy. Díky tomu se snižuje riziko, že fotograf přijde o důležitý záběr. Zoomy se často využívají pro akční fotografie. (Hedgecoe, 1999)

3.3.4 Dlouhoohniskový objektiv (135 mm)

Dlouhoohniskové objektivy se používají hlavně pro focení vzdálených objektů, zvláště když se k nim nelze přiblížit. Díky velkému přiblížení je potřeba používat krátké časy expozice, aby se předešlo rozmazání způsobenému chvěním fotoaparátu. Kompaktnější verze se označuje jako teleobjektiv. Tyto objektivy se často využívají v přírodovědné fotografii, například při focení zvířat nebo detailů v přírodě. (Hedgecoe, 1999)

3.4 Obrazové formáty pro ukládání snímků

3.4.1 Komprese

Kompresa znamená zmenšení velikosti obrazového souboru, aby zabíral méně místa v paměti nebo se rychleji přenášel. Ve fotografii se nejčastěji používá formát JPEG, který pracuje se ztrátovou kompresí, což znamená, že se při ukládání části dat nenávratně ztrácejí. Pro dosažení co nejlepší kvality obrazu se používají bezztrátové nebo nekomprimované formáty, jako jsou RAW nebo TIFF. (Megapixel, b.d.)

3.4.2 JPEG (Joint Photographic Experts Group)

Formát JPEG patří mezi nejrozšířenější způsoby ukládání digitálních fotografií. Hlavní výhodou je jeho schopnost zmenšit velikost obrázku, aniž by se výrazně zhoršila jeho vizuální kvalita. Díky tomu se hodí hlavně pro sdílení na internetu, v e-mailech nebo na sociálních sítích, kde je důležité, aby se obrázky načítaly rychle. (Shaw, 2024)

JPEG funguje na principu ztrátové komprese, což znamená, že při ukládání dojde ke ztrátě části dat. Pokud se soubor ukládá opakovaně, může kvalita postupně klesat. Přesto se JPEG dobře hodí pro fotografie a obrázky s barevnými přechody, protože podporuje až 16,7 milionu barev. (Shaw, 2024)

3.4.3 RAW (Raw Image Format)

Tento formát využívají především fotografové, kteří chtějí mít nad úpravou snímků plnou kontrolu a zachovat co nejvyšší obrazovou kvalitu. Formát RAW představuje neupravená a nekomprimovaná obrazová data, která zachytí snímač fotoaparátu nebo skeneru. Díky tomu RAW uchovává maximum detailů a kvalitu bez ztráty informací, i když soubory bývají větší. Výhodou je, že s tímto formátem můžete pracovat bez toho, abyste při úpravách ztraceli kvalitu, jelikož se vše děje neinvazivně. (Adobe, n.d.)

3.4.4 TIFF (Tagged Image File Format)

Formát TIFF slouží k ukládání rastrových obrázků ve vysoké kvalitě. Využívá bezztrátovou kompresi, díky čemuž nedochází ke zhoršení kvality snímku, ale zároveň se jedná o datově náročnější soubor. Je oblíbený zejména mezi fotografy, kteří chtějí uchovat maximální množství obrazových informací před finálními úpravami. (Adobe, n.d.)

„Při opakované úpravě snímku na počítači ve formátu JPEG a jejich ukládání opět do formátu JPEG dochází k opakované degradaci kvality. Proto je vhodné upravované snímky ukládat na počítači ve formátu TIFF.“ (Tůma, 2004, s. 61).

3.5 Uložiště

Paměťové karty hrají v digitální fotografii zásadní roli, jelikož ovlivňují nejen kapacitu pro ukládání snímků, ale také rychlost práce fotografa. Jejich technické parametry, jako jsou kapacita, rychlost zápisu a spolehlivost, se v posledních letech výrazně zlepšily, což pozitivně ovlivňuje efektivitu celého procesu. (Freeman, 2012)

3.5.1 Kritéria pro výběr paměťové karty

Při výběru paměťové karty je důležité zohlednit několik kritérií:

- kompatibilitnost
- kapacita
- rychlost zápisu a čtení
- kvalita a značka

Při výběru paměťové karty je zásadní zohlednit kompatibilitnost s používaným fotoaparátem. Dále je nutné vybrat kartu s kapacitou odpovídající nárokům na ukládání dat uživatele. Rychlost zápisu a čtení je klíčová, zejména pro natáčení videa nebo sériové snímání. Kvalita a značka paměťové karty jsou neméně, protože renomovaní výrobci, jako jsou SanDisk nebo Lexar, obvykle zaručují vyšší spolehlivost. (Freeman, 2012)

3.5.2 Typy paměťových karet

Secure Digital (SD)

SD karty jsou nejběžnějším typem paměťových karet ve fotografii. Dnes se nejčastěji používají jejich novější verze:

- SDHC
- SDXC

SDHC má kapacitu od 4 do 32 GB a funguje pouze v novějších čtečkách a zařízeních. SDXC nabízí kapacitu od 64 GB až po 2 TB a je vhodná pro náročné použití, jako je například natáčení 4K videa. Je zpětně kompatibilní s formáty SD a SDHC. (Megapixel, b.d.)

CFexpress

Nejnovější a nejrychlejší typ paměťových karet určený pro profesionální fotoaparáty. Nabízí extrémní rychlost (až jednotky GB/s), vysokou odolnost a velké kapacity. Dokáže naplno využít výkon moderních fotoaparátů. Rozlišujeme dvě základní kategorie:

- Typ A
- Typ B

Typ A má velikost podobnou SD kartě a často se používá spolu s SD slotem, například u novějších Sony fotoaparátů. Typ B je téměř totožný s XQD kartou, ale je rychlejší a modernější, což z něj činí aktuálně nejvýkonnější kartu na trhu. (Megapixel, b.d.)

Compact Flash (CF)

Paměťové karty typu CF se používají především ve starších zrcadlovkách, zejména od Canonu. Typ I, s tloušťkou 3,3 mm, je nejběžnějším a nejčastěji používaným formátem. (Megapixel, b.d.)

Mají kapacity až do 256 GB. První CF kartu uvedla firma SanDisk v roce 1994. I dnes jsou oblíbené mezi polo-profesionálními a profesionálními fotografy. (Megapixel, b.d.)

CFast

Novější varianta CF karet, která byla uvedena v roce 2009, využívá rychlejší sběrnici SATA. Dosahuje rychlosti až 530 MB/s. Využívá se u profesionálních fotoaparátů a videokamer (např. Canon, Arri, Blackmagic, Hasselblad). Je vhodná pro RAW fotografie. (Megapixel, b.d.)

Tip: „Pokud fotíme opravdu hodně a snadno zaplníme všechny své paměťové karty, vyplatí se uvažovat o koupi takzvané datové banky. Je to v podstatě přenosný harddisk s výstupem na čtení běžných paměťových karet. Některé datové banky mají LCD displej, díky kterému si můžeme uložené fotografie prohlédnout.“ (Tůma, 2004, s. 58)

3.5.3 Cloudová úložiště

Mezi nejznámější cloudová úložiště patří:

- Dropbox
- Google Drive
- OneDrive

Každé z nich má svoje výhody i nevýhody a hodí se pro trochu jiné použití.

Google Drive je nejvhodnější pro práci a sdílení dokumentů díky tomu, že má nejlepší nástroje na spolupráci (Google Docs, Sheets, Meet) a přehledné prostředí. Nabízí až 30 TB místa a zdarma 15 GB. OneDrive se dobře hodí pro uživatele Microsoftu, jelikož je propojený s Wordem, Excelem a PowerPointem. Funguje dobře i pro firmy a má funkci „soubory na vyžádání“, která šetří místo. Zdarma poskytuje 5 GB. Dropbox je jednoduchý na ovládání a vhodný hlavně na sdílení souborů. Má ale nejméně místa zdarma (jen 2 GB) a je nejdražší z těchto tří typů. Nabízí ale slušné možnosti nastavení odkazů, např. hesla nebo datum vypršení. (Gann, 2025)

Všechny tři služby mají zabezpečení pomocí šifrování a dvoufázové ověření. Na druhou stranu žádná z nich nenabízí úplnou anonymitu – poskytovatel má přístup k datům. (Gann, 2025)

4 ZÁKLADY EXPOZICE

Tato kapitola se zaměřuje na správné nastavení expozice a její tři klíčové složky: clonu, rychlost závěrky a citlivost ISO. Jejich vzájemné působení určuje, zda bude fotografie světelně vyvážená, technicky kvalitní a ostrá. Text přibližuje nejen základní funkce těchto prvků, ale i konkrétní příklady jejich praktického využití při fotografování.

4.1 Expoziční trojúhelník

Základními složkami, které ovlivňují výslednou expozici fotografie, jsou clona, čas závěrky a citlivost ISO. Tyto tři prvky tvoří takzvaný expoziční trojúhelník. Jejich vzájemné nastavení určuje množství světla, které dopadne na snímač fotoaparátu, a tím i celkový vzhled snímku, tedy jeho světlost, ostrost a případně také hloubku ostrosti. (Strouhal, n. d.)

Správné pochopení a kombinace těchto tří parametrů je klíčová pro dosažení technicky správně exponovaného obrazu. Změna jednoho z prvků trojúhelníku ovlivňuje ostatní a vyžaduje odpovídající úpravu dalších nastavení, aby bylo zachováno požadované množství světla dopadajícího na snímač. (Strouhal, n. d.)

4.2 Clona

Clona je součástí objektivu a rozhoduje o tom, kolik světla projde do fotoaparátu.

Udává se pomocí čísla, například $f/2.8$ nebo $f/16$. Nižší čísla znamenají širší otvor, vyšší čísla naopak menší otvor. Obecně rozlišujeme:

- nízké clonové číslo
- vysoké clonové číslo

Nízké clonové číslo (např. $f/2.8$ až $f/4$) znamená širší otvor clony, propouští více světla a vytvářejí menší hloubku ostrosti. To znamená, že zaostřený objekt je jasně viditelný, zatímco okolí bude rozostřené. Tato volba je ideální pro portréty, kdy je důležité zdůraznit hlavní objekt a pozadí zůstane rozmazané. Vysoké clonové číslo (např. $f/11$ až $f/16$) odpovídá užšímu otvoru clony, což umožní procházet méně světla a tím zajišťuje větší hloubku ostrosti. Vše, co je v záběru, bude ostré, od popředí až po pozadí. (Kamps, 2012)

„Pravou a skutečnou funkcí clony je její schopnost ovlivnit ostrost obrazu.“ (Peterson, 2006, s.32)

4.3 Rychlost závěrky

Rychlost závěrky určuje, jak dlouho je snímač fotoaparátu vystaven světlu. Čím delší je tento čas, tím více světla dopadne na senzor, což je výhodné zejména při fotografování ve zhoršených světelných podmínkách. Naopak krátká expoziční doba umožňuje zachytit rychlý pohyb bez rozmazání, avšak vyžaduje dostatek světla nebo přizpůsobení ostatních expozičních hodnot. Podle Strouhala (n.d.) rozdělujeme rychlost závěrky na:

- pomalejší rychlost
- vyšší rychlost

Pomalejší rychlost závěrky (například 1/15 s nebo 1/60 s) umožňují fotografování v tmavším prostředí, ale zvyšují riziko rozmazání snímku vlivem pohybu fotoaparátu. V těchto případech se doporučuje použití stativu. Vyšší rychlost závěrky (např. 1/250 s nebo 1/1000 s) jsou vhodné pro zachycení rychlého děje, jako například při sportovní nebo akční fotografii, jelikož umožňují "zmrazení" pohybu, avšak za cenu nižšího množství dopadajícího světla. (Strouhal, n. d.)

Tip: Některé fotoaparáty nabízejí čas „bulb“, což znamená stále otevřenou závěrku – při prvním stisku spouště se závěrka otevře a aby se zavřela a expozice skončila, musíte spoušť stisknout ještě jednou. (Myška, 2012, s. 12)

4.4 ISO (citlivost senzoru)

Citlivost ISO určuje, jak silně bude snímač fotoaparátu reagovat na dopadající světlo. Vyšší hodnoty ISO zvyšují citlivost senzoru, což umožňuje pořizování fotografií i za zhoršených světelných podmínek nebo při potřebě velmi krátkých expozičních časů. Naopak nižší hodnoty ISO jsou vhodné při dostatku světla a vedou k vyšší obrazové kvalitě s minimem šumu. Nízké hodnoty ISO, například v rozmezí 100 až 200, jsou ideální pro fotografování za denního světla nebo v dobře osvětleném prostředí. Výsledkem bývají ostré a čisté snímky bez výrazného digitálního šumu. (Peterson, 2006)

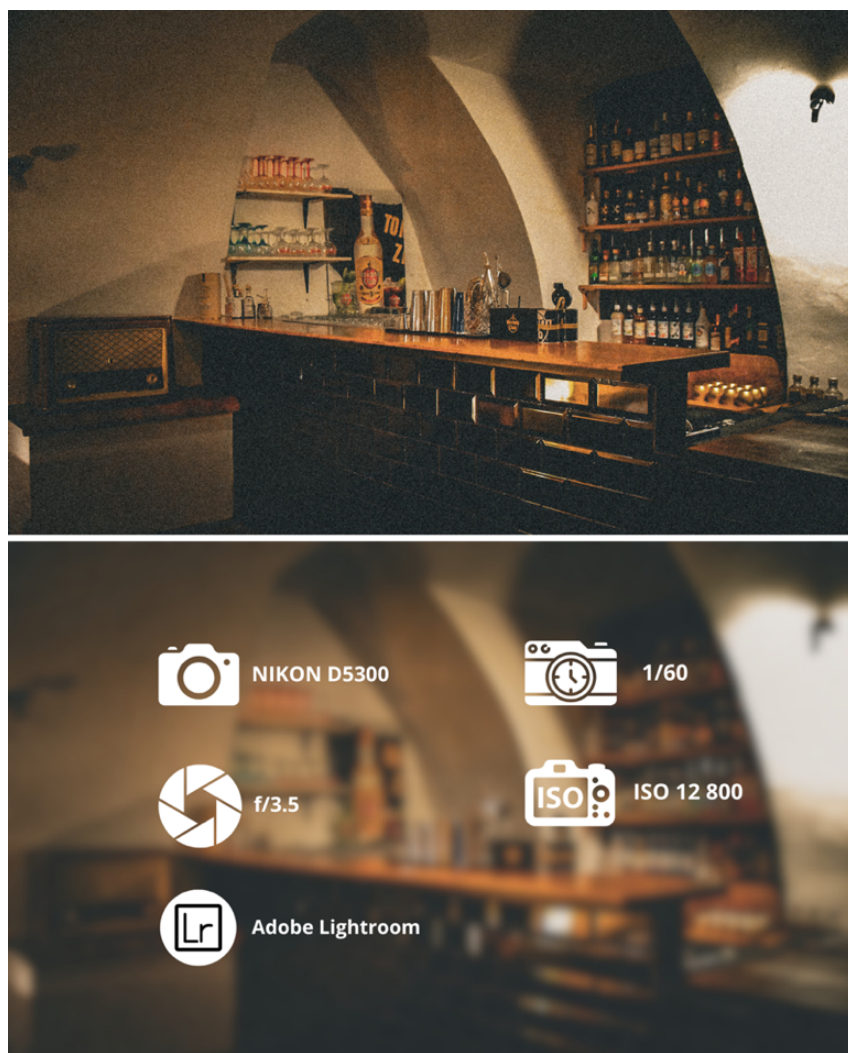
Citlivost ISO původně vycházela z citlivosti filmů, které si fotograf musel předem vybrat a během focení už je nemohl změnit. Dnes si u digitálních fotoaparátů nastavíme ISO jednoduše otočením kolečka. (Myška, 2012)

„ISO má přímý vliv na rychlost, kterou pixely shromáždí data a zaznamená obrázek. Pokud jde o pixely, ISO je jako kofein.“ (Peterson, 2006, s. 24)

Ukázka vlivu vysokého ISO na kvalitu fotografie

Obrázek 1 slouží jako ukázka, jak vysoká citlivost ISO ovlivňuje kvalitu fotografie. Snímek byl pořízen digitální zrcadlovkou Nikon D5300 s nastavením clony $f/3,5$, časem závěrky $1/60$ s a velmi vysokou citlivostí ISO 12 800. Takto vysoké ISO bylo použito kvůli špatným světelným podmínkám v interiéru a umožnilo pořídit ostrý snímek i bez stativu.

Výsledkem je sice dobře exponovaný snímek, ale s výrazným digitálním šumem, který snižuje celkovou ostrost a čistotu obrazu. Tento příklad ukazuje, že použití příliš vysokého ISO s sebou nese ztrátu detailů a vizuální kvality, a měl by se využívat jen v nezbytných situacích. Fotografie byla následně upravena v programu Adobe Lightroom, kde jsem se pokusila částečně redukovat šum a zvýraznit kontrast.

Obrázek 1 Ukázka působení vysoké ISO

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

5 KOMPOZICE A ESTETIKA VE FOTOGRAFII

Kapitola se věnuje kompozici a estetickým principům, které ovlivňují výsledný dojem z fotografie. Zaměřuje se na uspořádání vizuálních prvků, práci se světlem, barvou a perspektivou. Tyto prostředky slouží k vyjádření emocí, atmosféry nebo příběhu. Cílem je porozumět tomu, jak vizuální styl a kompozice formují celkové sdělení snímku.

5.1 Základní prvky kompozice a názorné ukázky

Kompozice je způsob uspořádání prvků v obraze tak, aby výsledný snímek byl vizuálně vyvážený a působil zamýšleným dojmem. Jde o vědomý proces rozhodování, co do záběru zahrnout a jak prvky rozmístit, aby fotografie byla přehledná, poutavá a efektivně předávala svůj vizuální příběh. Správná kompozice pomáhá zvýraznit hlavní motiv a vést divákův pohled po obraze. (Cox, 2022)

„Kompozice–způsob, jakým vybíráme a organizujeme veškeré vizuální prvky záběru. Volba hlavního prvku, objektu, filmu, osvětlení a kompozice vytváří jeden konkrétní celek a je zárodkem vašeho jedinečného stylu.“ (Garrett a Harris, 2011, s. 107)

5.1.1 Pravidlo třetin

Jedním ze základních principů kompozice ve fotografii je pravidlo třetin. Tento koncept vychází z rozdělení obrazové plochy na devět stejných polí pomocí dvou horizontálních a dvou vertikálních linií. Klíčové kompoziční prvky by měly být umístovány podél těchto čar nebo do jejich průsečíků, což přispívá k větší rovnováze a estetické přitažlivosti snímku. Uplatnění pravidla třetin pomáhá zabránit statickému nebo nepřírodně symetrickému působení obrazu. Například při fotografování krajiny je možné záměrně umístit horizont buď výše, aby vynikla zemská plocha, nebo níže, pokud má být dominantním prvkem obloha. Tím se kompozice stává dynamičtější a působivější. (Peterson, 2006)

V případě, že fotoaparát nenabízí zobrazení kompoziční mřížky, doporučuje Peterson (2006) jednoduchý trik, konkrétně představit si tyto linie mentálně, nebo si je pomocí tenké permanentní fixy naznačit na ochrannou fólii displeje. Taková pomůcka může začátečníkům i pokročilým fotografům výrazně usnadnit dosažení správné kompozice.

„Lidské oko nejvíce přitahuje objekty, které se nacházejí na průsečících přímkách, které dělí obraz na třetiny. Objekt ležící v této poloze přitáhne zrak a vyvolá další pozorování okolní scény.“ (Valent, 2013, s. 27)

Ukázka pravidla třetin

Obrázek 2 znázorňuje použití kompozičního pravidla třetin, které slouží k harmonickému rozmístění prvků ve snímku. Hlavní objekt, tedy dům v krajině, je umístěn poblíž průsečíku třetinových linií, což zajišťuje vyváženou a přirozeně působící kompozici. Linie cesty navíc vedou oko diváka směrem do hloubky obrazu.

Fotografie byla pořízena mobilním telefonem Apple iPhone 7 s nastavením clony $f/1.8$, časem závěrky $1/1250$ s a citlivostí ISO 20. Nízké clonové číslo pomohlo vytvořit jemné rozostření pozadí a propustilo dostatek světla. Krátký expoziční čas eliminoval pohybové rozmazání a nízké ISO zajistilo vysokou obrazovou kvalitu. Úpravy byly provedeny v aplikaci Adobe Lightroom.

Obrázek 2 Pravidlo třetin

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

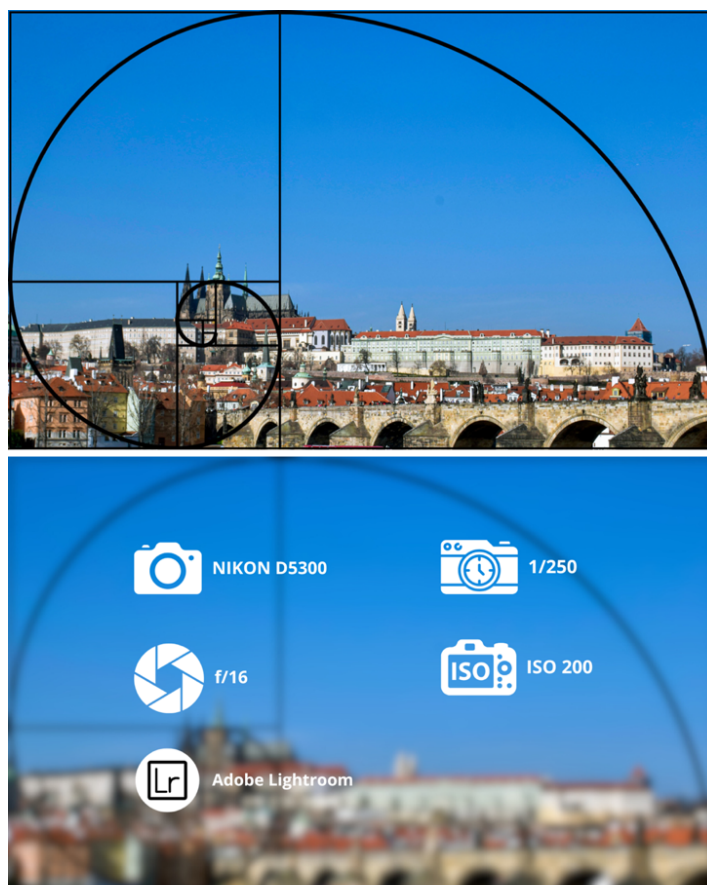
5.1.2 Zlatý řez

Zlatý řez je jedním z klíčových nástrojů fotografické kompozice, který pomáhá vytvářet harmonické a vizuálně přitažlivé snímky. Správným umístěním objektu a eliminací rušivých prvků lze dosáhnout efektivního vizuálního sdělení. Ve spojení s kontrastem a barevnou kompozicí poskytuje zlatý řez fotografovi široké možnosti pro kreativní práci s obrazem pro kreativní tvorbu a zdokonalení kompozice snímků. (Garrett a Harris, 2011)

Ukázka použití zlatého řezu ve fotografii

Obrázek 3 ukazuje využití zlatého řezu, kdy kompoziční spirála vede pohled diváka k Pražskému hradu ve středu obrazu. Tento princip podporuje vyváženou a harmonickou kompozici.

Fotografie byla pořízena zrcadlovkou Nikon D5300 s nastavením f/16, 1/250 s, ISO 200. Vyšší clona zajistila velkou hloubku ostrosti, krátký čas eliminoval rozmazání a nízké ISO zachovalo kvalitu snímku. Obraz byl následně upraven v Adobe Lightroom pro úpravu barev a kontrastu.

Obrázek 3 Zlatý řez

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

5.1.3 Perspektiva

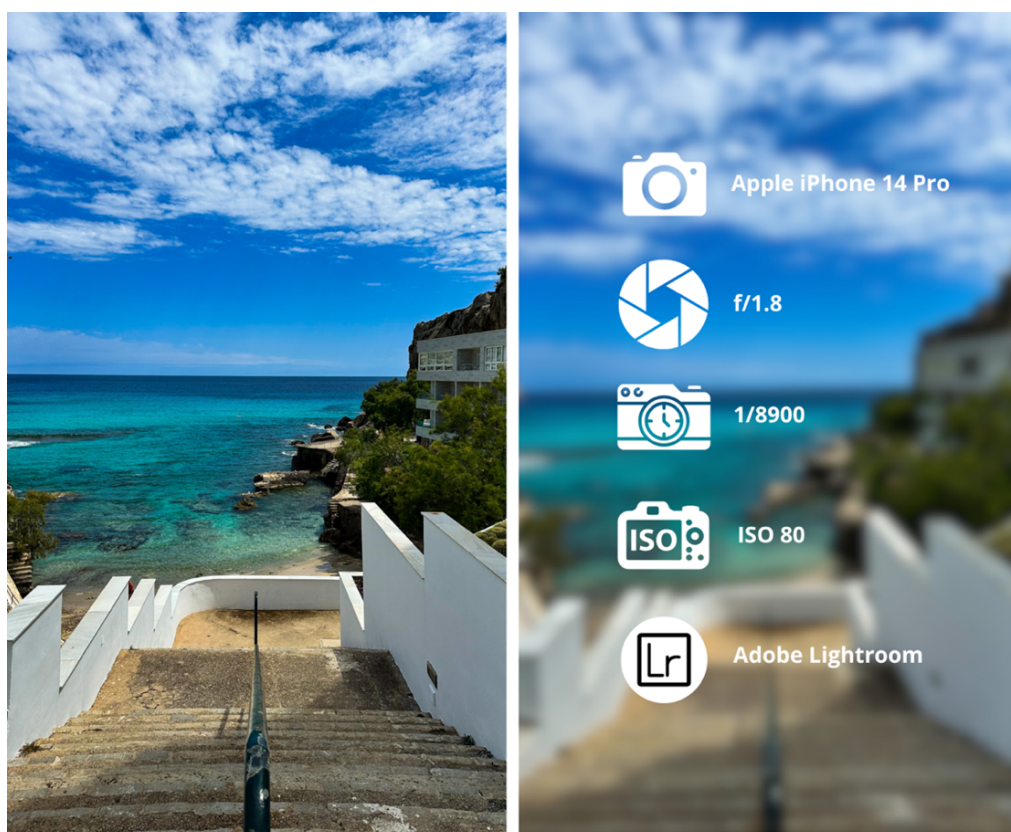
Perspektiva ve fotografii určuje, jak vzájemná poloha a velikost objektů vytvářejí iluzi hloubky a prostoru. Zároveň to ukazuje, jak vy jako fotograf vidíte svět a jakým způsobem ho zachytíte. Různé úhly, jako je použití vedoucích linií, focení z nízké pozice nebo pohled z výšky, mohou úplně změnit to, jak divák vnímá danou scénu. (Adobe, n.d.)

„Lineární perspektiva je pro dvojrozměrné obrazy asi nejdůležitějším typem z různých optických efektů. Jejím typickým projevem je sbíhání linií.“ (Freeman, 2017, s. 52)

Ukázka lineární perspektivy ve fotografii

Fotografie využívá lineární perspektivu, kdy se linie schodiště sbíhají směrem k horizontu, čímž vytvářejí výrazný prostorový dojem a vedou pohled diváka k moři. Symetrie a kontrast mezi bílou architekturou a modrým horizontem umocňují hloubku a kompozici obrazu.

Snímek byl pořízen mobilním telefonem Apple iPhone 14 Pro s nastavením clony f/1.8, expozičního času 1/8900 sekundy a citlivosti ISO 80. Následně byl upraven v programu Adobe Lightroom, kde došlo ke zvýšení kontrastu a sytosti barev pro posílení vizuálního dojmu.

Obrázek 4 Lineární perspektiva

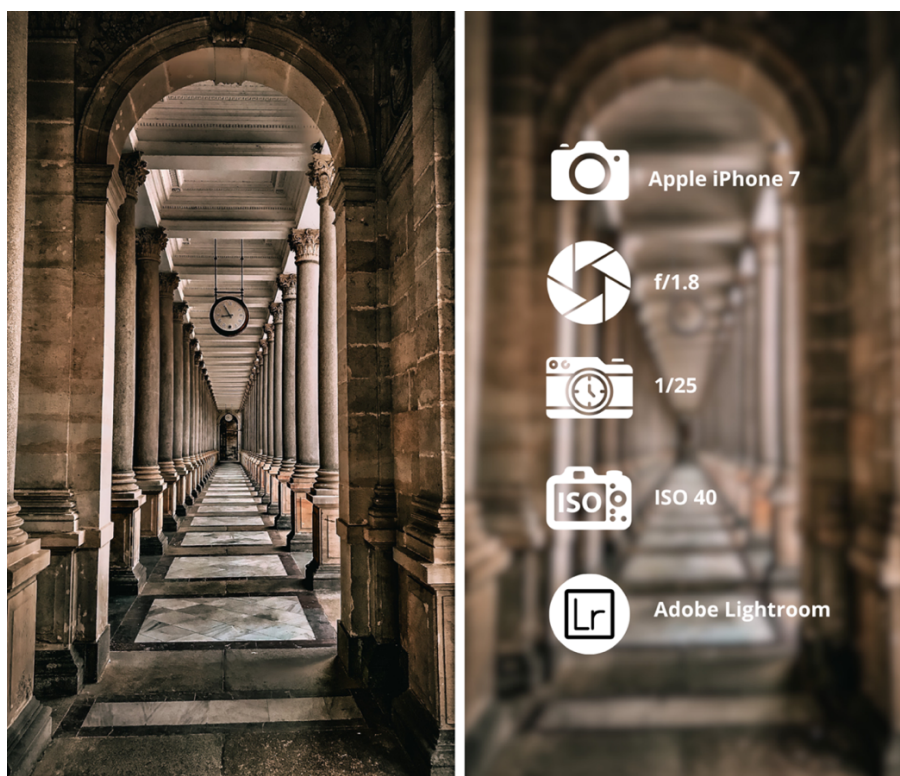
Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

5.1.4 Vodící linie

Hlavním cílem vodících linií je směřovat pozornost diváka k zásadním prvkům na snímku. Jak uvádí Kamps (2012), nemusí jít vždy o přímé linie v geometrickém smyslu, přičemž těmito prvky mohou být i přirozené nebo architektonické struktury, například cesty, řady stromů, zábradlí, koleje, zdi nebo linie budov. Tyto prvky slouží k tomu, aby „vedly oko“ pozorovatele k hlavnímu objektu nebo do požadované části obrazu. Linie mohou být výrazné (např. silnice vedoucí od spodního okraje do středu obrazu), nebo naopak jemné a nenápadné, jako je opakující se rytmus krajiny či křivky terénu.

Ukázka využití vodících linií ve fotografii

Obrázek 5 názorně demonstruje princip vodících linií, které slouží jako kompoziční nástroj pro nasměrování pohledu diváka k hlavnímu objektu. V tomto případě tvoří vodící linie řada sloupů a stropní konstrukce, které směřují pozornost do hloubky prostoru ke středu snímku. Fotografie byla pořízena mobilním telefonem Apple iPhone 7 s clonou f/1.8, časem závěrky 1/25 s a nízkou citlivostí ISO 40. Snímek byl následně upraven v aplikaci Adobe Lightroom, kde byly zvýrazněny kontrasty a detaily.

Obrázek 5 Vodící linie

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

5.2 Stylizace pomocí světla (High key a low key fotografie)

Použití high key a low key techniky ve fotografii je účinným způsobem, jak do snímku přenést určitou náladu a atmosféru. Oba styly slouží k tomu, aby fotografie vyvolala určitý dojem, a patří mezi oblíbené nástroje pro vyprávění příběhů nebo zdůraznění emocí. (Lane, b.d.)

5.2.1 High key (světlé odstíny)

High key fotografie se vyznačuje převahou světlých tónů. Nejčastěji vzniká za použití jasného, měkkého světla, které vytváří velmi jemné nebo téměř žádné stíny. Typickým příkladem může být scéna osvětlená denním světlem z okna, kde jsou objekty světlé a pozadí působí jako odrazná plocha. Výsledkem je vzdušný, jemný a pozitivně laděný obraz. Tento styl se často používá v portrétní fotografii, módě nebo produktových snímcích, kde chceme působit čistě a jednoduše. (Hedgecoe, 1997)

Ukázka využití techniky high key ve studiovém portrétu

Obrázek 6 znázorňuje využití techniky high key ve studiovém portrétu. Subjekt byl nasvícen měkkým studiovým světlem (softboxy) a externím bleskem s difuzorem, což eliminovalo stíny a zajistilo rovnoměrné nasvícení. Bílé pozadí umocnilo efekt vysokého jasu. Snímek byl pořízen digitální zrcadlovkou Nikon D5300 (clona f/6.3, čas 1/125 s, ISO 100). Úpravy proběhly v Adobe Lightroom, kde byly doladěny světlé tóny a expozice pro dosažení typického high key efektu.

Obrázek 6 High key

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

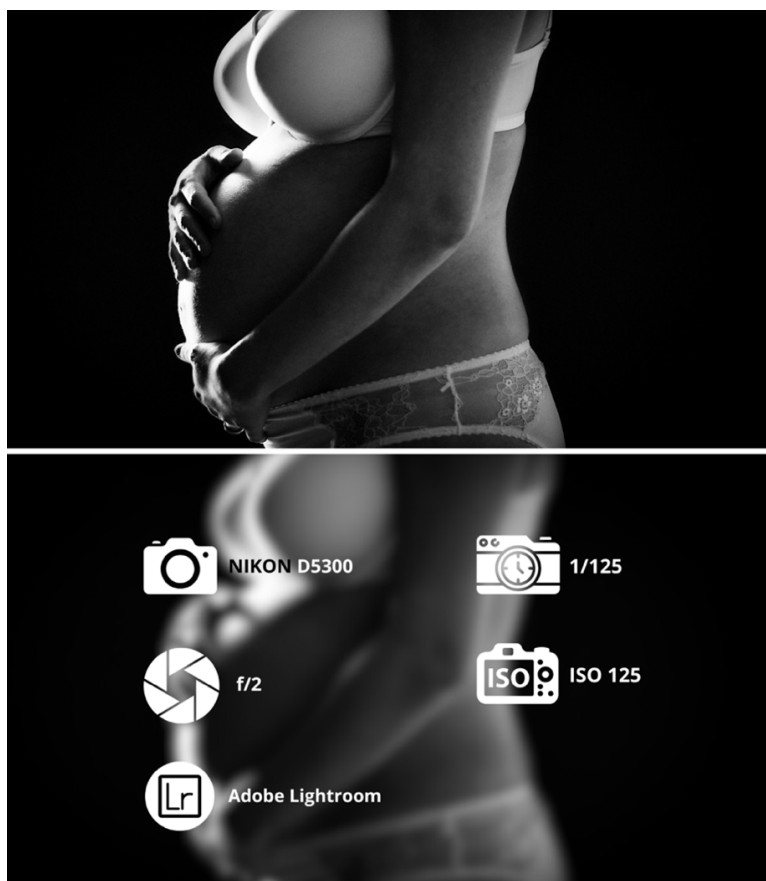
5.2.2 Low key (tmavé odstíny)

Low key fotografie je opakem high key stylu. Tmavé tóny tady převažují a světlo je využito jen minimálně, a to většinou k nasvícení určité části objektu, zatímco zbytek snímku zůstává ve stínu. Tento efekt vytváří dramatickou a tajemnou atmosféru. I když se v obraze objevují světlejší místa, většina scény je tmavá. Low key se často používá při focení portrétů nebo zátiší, kde chceme zdůraznit tvary, hloubku a emoce. (Hedgecoe, 1997)

Ukázka využití techniky low key ve studiovém portrétu

Obrázek 7 zachycuje low key portrét pořízený ve fotografickém ateliéru. Tmavé tónování a směrové světlo zvýrazňují kontury těla těhotné ženy a vytvářejí intimní a dramatickou atmosféru. Černé pozadí soustředí pozornost výhradně na postavu.

Fotografie byla pořízena zrcadlovkou Nikon D5300 s nastavením $f/2$, $1/125$ s, ISO 125. Nízká clona přispěla k jemnému světelnému efektu a mělké hloubce ostrosti. Úpravy v Adobe Lightroom zvýraznily kontrast a podpořily výsledný low key efekt.

Obrázek 7 Low key

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

6 FOTOGRAFICKÉ ŽÁNRY A VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Tato kapitola se zaměřuje na vybrané fotografické žánry, které se liší svým zaměřením, technickými nároky i tvůrčím přístupem. Každý žánr je doplněn o přehled doporučeného nastavení fotoaparátu a příklady fotografií. Součástí kapitoly je i představení významných osobností, které daný žánr zásadně ovlivnily a přispěly k jeho rozvoji.

6.1 Portrétní fotografie

Portrétní fotografie se soustředí na vyjádření osobnosti a výrazu člověka. Snaží se ukázat, kým portrétovaný je, co prožívá a jaké emoce vyzařuje. V portrétní fotografii se hodně využívá osvětlení, správného postavení osoby a jejího výrazu. Snímky lze pořizovat ve studiu s plnou kontrolou nad podmínkami, nebo v exteriéru za přirozeného světla. (Whitewall Team, n.d.)

Technická doporučení pro ostré a působivé portréty (clona, ISO a zaostření)

Clonu nastavte na střední hodnotu (f/4 až f/8), aby byl obličej ostrý a pozadí jemně rozmazané. ISO by mělo být nastaveno na nízké hodnoty (ISO 100 až 400), aby byla kvalita fotky co nejlepší. Zaostření je klíčové, přičemž oči jsou zásadním prvkem pro vyjádření emocí, a proto by měly být vždy dokonale zaostřené. (Whitewall Team, n.d.)

6.1.1 Nadar (Gaspard-Félix Tournachon) a jeho přínos pro fotografii

Nadar (vlastním jménem Gaspard-Félix Tournachon), působil v druhé polovině 19. století. Fotografii se začal věnovat v roce 1854 a již o rok později otevřel vlastní ateliér v Paříži. Rychle si získal popularitu díky svému originálnímu přístupu k portrétování významných osobností své doby, mezi něž patřili například Charles Baudelaire, Victor Hugo, George Sand nebo Édouard Manet. Nadar se nesnažil pouze o přesné zachycení vzhledu, ale o vystižení osobnosti a charakteru portrétovaného. K tomu využíval tmavé pozadí, jednoduché oděvy a přirozené pózy, které zdůrazňovaly výraz obličeje. Nadar jako jeden z prvních fotografů začal používat ve studiu elektrické osvětlení, což mu umožnilo vytvářet působivé světelné efekty a dramatické kompozice. Svým přístupem pozvedl portrétní fotografii na úroveň umění. Tiskem ve velkých formátech dodával snímkům vážnost a estetickou hodnotu. V roce 1874 navíc propůjčil svůj ateliér pro první výstavu impresionistů, čímž symbolicky propojil fotografii s výtvarným uměním. Významně přispěl k rozvoji fotografického média nejen po stránce umělecké, ale i technické. (Rector, 2024)

Ukázky portrétních fotografií

Obrázek 8 byl pořízen digitální zrcadlovkou Nikon D5300 při nízké cloně f/1.4, což umožnilo rozostření pozadí a zvýraznění portrétované osoby. Čas závěrky byl 1/60 s, citlivost ISO nastavena na 450. Fotografie byla dále upravena v programu Adobe Lightroom, zejména co se týká světla, barev a kontrastu.

Díky tomuto příkladu lze vidět, jak může konkrétní technické nastavení ovlivnit výsledný vizuální dojem a jak důležitá je volba clony pro dosažení efektu tzv. „měkkého pozadí“ (bokeh), který je pro portréty velmi oblíbený.

Obrázek 8 Portrétní fotografie

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

Obrázek 9 jako ukázka dvojportrétní fotografie, která se zaměřuje na zachycení dvou osob v jednom snímku. Fotografie byla pořízena digitální zrcadlovkou Nikon D5300 s clonou f/4.5, což je střední hodnota vhodná pro udržení obou tváří v dostatečné ostrosti. Čas závěrky 1/80 s umožňuje pořízení klidného portrétního snímku z ruky a ISO 400 zajišťuje optimální expozici v interiéru bez výrazného šumu. Fotografie byla následně upravena v programu Adobe Lightroom, kde došlo k doladění kontrastu a tónu pleti.

Cílem této ukázky je předvést, jak lze při správném nastavení technických parametrů dosáhnout ostrého a přirozeného dvojportrétního snímku s jemně rozostřeným pozadím, které neruší, ale podtrhuje hlavní motiv.

Obrázek 9 Dvojportrét

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

Obrázek 10 zachycuje tři osoby ve společném pózování a je příkladem trojportrétu. Pořízena byla zrcadlovkou Nikon D5300 s nastavením clony $f/4.5$, časem $1/80$ s a ISO 400. Stejně jako u dvojportrétu byla použita střední hodnota clony, aby všechny osoby zůstaly ostré.

Díky tomuto nastavení je snímek světelně vyvážený a kompozičně čistý. Fotografie byla upravena v Adobe Lightroom s důrazem na vyrovnání světla a zvýraznění kontrastu. Tato ukázka demonstruje, jak i při větším počtu osob ve snímku může správná technika vést k rovnoměrné ostrosti a příjemné portrétní atmosféře.

Obrázek 10 Trojportrét

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

6.2 Krajinářská fotografie

Krajinářská fotografie se zaměřuje na vyjádření krásy přírodních scenérií, ať už se jedná o hory, pobřeží, lesy nebo jiné krajiny. Jejím cílem je zachytit vizuálně působivé výjevy z přírody. Tento typ fotografie vyžaduje trpělivost a dobré plánování, protože je klíčové zachytit ten správný okamžik, kdy spolu světlo a počasí dokonale ladí. Nejlepší je fotit ráno nebo večer, kdy slunce není příliš vysoko, což umožňuje získat měkčí světlo, které dodá snímkům hloubku a příjemnou atmosféru. (Whitewall Team, n.d.)

Tipy pro ideální fotografii (světlo, trpělivost a clona)

Nejlepší čas na focení je ráno nebo odpoledne, kdy slunce není příliš vysoko a světlo je měkčí. Trpělivost a plánování jsou klíčové, protože je důležité počkat na správný moment, kdy se počasí a světlo sejdou v ideální kombinaci. Co se týče clony, ideální jsou střední hodnoty (např. f/8 až f/16), které zajistí ostrý obraz v celém záběru, od popředí až po horizont. (Whitewall Team, n.d.)

6.2.1 Ansel Adams a jeho přínos krajinářské fotografii

Jedním z nejvýznamnějších představitelů krajinářské fotografie byl Ansel Adams, americký fotograf, který se proslavil zejména černobílými snímky z národních parků Spojených států, především z oblasti Yosemite. Jeho fotografie jsou ceněné pro technickou dokonalost, bohatý detail a široký tonální rozsah. Zásadně ovlivnil způsob, jakým je krajina vnímána v rámci fotografického umění. Adams byl spoluzakladatelem fotografické skupiny f/64, která propagovala tzv. „čistou fotografii“, tedy ostré, realistické zobrazení skutečnosti bez retušování. Kromě toho vyvinul tzv. zónový systém, který umožňoval přesné řízení expozice a kontrastu, a stal se důležitým nástrojem v oblasti černobílé fotografie. Jeho metodika ovlivnila nejen samotnou Adamsovu tvorbu, ale také vzdělávání dalších fotografů. Mimo uměleckou činnost se Ansel Adams významně angažoval v oblasti ochrany přírody. Své fotografie využíval jako prostředek pro podporu vzniku a zachování národních parků v USA a dlouhodobě spolupracoval s ekologickými organizacemi. Jeho dílo tak mělo i silný společenský a ekologický rozměr. Adamsův vliv je patrný dodnes, jehož vliv inspiroval generace fotografů a přispěl k tomu, že se krajinářská fotografie stala plnohodnotnou součástí výtvarného umění. (The Art Story, n.d.)

Ukázka krajinářské fotografie

Obrázek 11 je výhled na krajinu, který byl pořízen mobilním telefonem Apple iPhone 14 Pro. Byla použita clona $f/2.2$, čas $1/2200$ s a velmi nízké ISO 50. Fotografie je díky těmto hodnotám mimořádně ostrá a jasná, ideální pro zachycení scenérie ve slunečném počasí. Následná úprava v Adobe Lightroom pomohla doladit kontrast a barevnost, čímž vznikl živý a vizuálně přitažlivý krajinářský snímek. Tento snímek názorně ukazuje, že i mobilní telefon s vhodným nastavením může konkurovat profesionální technice při focení krajiny.

Obrázek 11 Krajinářská fotografie

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

Ukázka panoramatického snímku

Obrázek 12 zachycuje panoramatickou fotografii pořízenou digitální zrcadlovkou Nikon D5300 (clona f/10, čas 1/400 s, ISO 200). Panorama vzniklo složením minimálně 10 vertikálních snímků pořízených se stejným nastavením expozice a ve stejné výškové rovině. Spojení bylo provedeno automatickým nástrojem v programu Adobe Photoshop. Tato technika je vhodná pro zachycení širokých scénérií, jako jsou hory, jezera nebo městské panorama.

Obrázek 12 Panoramatický snímek

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

6.3 Dokumentární fotografie

Dokumentární fotografie se zaměřuje na věrné zachycení skutečných událostí, osob a míst často s cílem poukázat na společenské nebo politické problémy. Tento typ fotografie dokumentuje důležité historické momenty a lidské příběhy. (Whitewall Team, n.d.)

Optimální nastavení fotoaparátu pro dokumentární fotografii

Pro dokumentární fotografii je ideální střední až širší clona (např. f/4 až f/11). Tato hodnota umožní zachytit detaily jak na pozadí, tak na předním plánu, aniž by se ztratil důležitý objekt na snímku. Expoziční čas je také klíčový, neboť je důležité zvolit dostatečně rychlý čas, aby se zachytila akce bez rozmazání. Většinou se doporučuje kolem 1/250 sekundy, ale konkrétní nastavení záleží na situaci. (Whitewall Team, n.d.)

Dokumentární fotografie často vyžaduje rychlou reakci, protože situace se mohou změnit během pár sekund. (Whitewall Team, n.d.)

6.3.1 Lewis Hine a jeho přínos pro dokumentární fotografii

Lewis Hine patřil k prvním americkým fotografům, kteří vnímali fotografii jako nástroj pro společenskou změnu. Ve své tvorbě se soustředil především na dokumentování náročných pracovních podmínek, zejména dětské práce ve Spojených státech. Jeho snímky pořízené v továrnách, dolech či na stavbách přinášely silná svědectví o nehumánních pracovních podmínkách, ve kterých musely děti pracovat. Díky těmto fotografiím se podařilo upozornit veřejnost i zákonodárce na problém dětské práce, což přispělo k prosazení přísnějších pracovních zákonů. Hineovy fotografie nesloužily pouze k zachycení reality, ale měly být prostředkem porozumění a empatie. Autor sám je označoval za „foto-interpretace“, neboť jeho cílem nebyla čistě dokumentace, ale snaha o vyvolání emocí a podnícení veřejné diskuse a společenské změny. Tento přístup, zásadně ovlivnil směřování dokumentární fotografie a inspiroval řadu dalších autorů. Kromě dětské práce se Hine věnoval také dalším společenským tématům, mezi něž patří životním podmínkám přistěhovalců na Ellis Islandu, dokumentaci válečné Evropy nebo stavbě mrakodrapu Empire State Building, kde zachytil odvážné dělníky pracující ve výšce. Ačkoli během svého života nezískal výrazné uznání, jeho dílo je dnes považováno za klíčové pro vývoj společensky angažované fotografie. Hine ukázal, že fotografie může být nejen záznamem skutečnosti, ale i silným nástrojem pro osvětu a pozitivní společenskou změnu. (Hostetler, n.d.)

Ukázka dokumentární fotografie

Obrázek 13 zachycuje moment z hudebního vystoupení a slouží jako ukázka práce s pohybem, světlem a atmosférou v reálném čase. Snímek byl pořízen digitální zrcadlovkou Nikon D5300 s clonou f/4,2, která pomohla udržet důležité části obrazu dostatečně ostré. Krátký expoziční čas 1/800 sekundy umožnil „zmrazit“ pohyb hudebníků bez rozmazání. Citlivost ISO byla nastavena na 200, což zajistilo vyváženou expozici i při složitějších světelných podmínkách. Fotografie byla následně upravena v programu Adobe Lightroom zejména pro vyladění kontrastu a barevnosti. Ukázkový snímek odráží podmínky typické pro dokumentární tvorbu, která vyžaduje důraz na správné nastavení, rychlou reakci a schopnost vystihnout rozhodující okamžik.

Obrázek 13 Dokumentární fotografie

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

6.4 Produktová fotografie

Produktová fotografie je komerční forma zátiší, která má za úkol co nejlépe prezentovat daný produkt. Kvalitní produktová fotografie vyžaduje zvládnutí stylizace produktu, práce se světlem a případně i kombinace více expozičních časů. Cílem je vytvořit jak jednoduché produktové snímky vhodné pro e-shopy, tak i složitější lifestylové snímky, kde produkt uvidíte v reálném prostředí. (Adobe, n.d.)

Optimální nastavení fotoaparátu pro produktovou fotografii (clona a expoziční čas)

Pro produktovou fotografii je důležité správně nastavit základní parametry fotoaparátu. U clony se doporučuje používat nižší clonová čísla (např. f/2 až f/8), která umožňují ostré zobrazení produktu a současně jemně rozostřené pozadí, čímž vyniknou detaily produktu. Expoziční čas závisí na povaze fotografovaného objektu. U statických produktů je možné použít delší expoziční časy, zatímco u pohyblivých předmětů je nutné nastavit rychlejší časy, aby nedošlo k rozmazání snímku. Co se týče ISO, ideální je nastavit ho na co nejnižší hodnoty (100 až 400), což zajistí snímky bez zbytečného šumu a ve vysoké kvalitě. (Adobe, n.d.)

6.4.1 Charles Clyde Ebbets a jeho přínos pro produktovou fotografii

Americký fotograf Charles Clyde Ebbets je nejvíce znám díky ikonickému snímku Oběd na vrcholu mrakodrapu (Lunch atop a Skyscraper) z roku 1932, který se zařadil mezi nejvýznamnější fotografie 20. století. Jeho tvorba však nebyla omezena pouze na tuto slavnou fotografii. Ebbets se věnoval rovněž reklamní a produktové fotografii, která se v daném období teprve formovala jako samostatný fotografický žánr. Jeho snímky byly publikovány v reklamních kampaních a tištěných médiích po celé Americe. Ebbetsova práce vyznačovala technickou precizností, dynamikou a atmosférou dobrodružství, což umožnilo, aby fotografované produkty působily lidsky a emotivně. Tímto přístupem zásadně ovlivnil směřování produktové fotografie, konkrétně ji posunul od pouhého zobrazení předmětu ke komplexnímu vizuálnímu vyprávění a k prezentaci produktu jako součásti určitého životního stylu. Důležitou charakteristikou Ebbetsovy tvorby byla snaha o autenticitu. Své snímky komponoval tak, aby působily přirozeně, zachycovaly reálné situace a navozovaly důvěryhodnost. Právě tento přístup přispěl k širšímu přijetí reklamní fotografie jako uměleckého i komerčního vyjadřovacího prostředku a podpořil vznik produktové fotografie jako samostatné disciplíny v rámci vizuální komunikace. (McGaw, 2014)

Ukázka produktové fotografie v interiéru

Obrázek 14 je ukázkou produktové fotografie focené v interiéru. Byla pořízena fotoaparátem Sony ILCE-7M4 s nastavením clony $f/4.5$, času $1/500$ s a vysokého ISO 3200. Vysoká citlivost ISO byla v tomto případě nutná kvůli slabému světlu, typickému pro interiérové prostředí, a zároveň umožnila zachovat krátký čas pro ostrý snímek bez pohybového rozmazání. Fotografie byla upravena v Adobe Lightroom, kde byly zvýrazněny detaily, barvy a kontrast. Tato ukázka demonstruje, jak důležité je přizpůsobit nastavení prostředí a jak si poradit se světelnými podmínkami při focení produktů v interiéru.

Obrázek 14 Produktová fotografie v interiéru

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

Ukázka produktové fotografie v exteriéru

Obrázek 15 je zde vyfotografovaný stejný produkt jako v předchozím případě, ale tentokrát v přirozeném venkovním světle. Fotografie byla pořízena také fotoaparátem Sony ILCE-7M4, s nastavením clony f/8, času 1/600 s a ISO 400. Díky slunečnému počasí nebylo potřeba používat vysoké ISO, což umožnilo zachovat kvalitu snímku bez šumu.

Fotografie byla doladěna v Adobe Lightroom, kde byly upraveny především barvy a kontrast, aby výsledný obrázek působil svěže a atraktivně. Ukázka slouží k porovnání vlivu světelných podmínek v interiéru a exteriéru při produktovém focení.

Obrázek 15 Produktová fotografie v exteriéru

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

6.5 Architektonická fotografie

Architektonická fotografie je fotografický žánr zaměřený na zachycení staveb, ať už zvenku (exteriéry), nebo zevnitř (interiéry). Cílem je prezentovat stavbu co nejpůsobivěji, se zdůrazněním jejího charakteru, architektonických prvků i celkovou atmosféru prostoru. Kvalitní architektonická fotografie vyžaduje správný výběr úhlu záběru, práci s dostupným světlem, a hlavně trpělivost při čekání na ideální počasí nebo denní dobu. Fotograf může fotit jak pro umělecké účely, ta i pro komerční použití, například pro realitní kanceláře nebo architektonické firmy. (Adobe, n.d.)

Optimální nastavení fotoaparátu pro architektonickou fotografii (clona, expozice a ISO)

Pro architektonickou fotografii je kladeno důraz na správné nastavení základních parametrů fotoaparátu. U clony se nejčastěji používá užší hodnota, tedy vyšší clonové číslo (např. $f/8$ až $f/16$), což zajistí, že na fotografii bude ostrá nejen samotná budova, ale i její okolí a detaily ve větší hloubce. Expoziční čas je v architektuře flexibilní, jelikož se jedná o statické objekty, a je možné pracovat s delšími expozičními časy (např. $1/30$ sekundy až několik sekund). Dlouhý čas pomáhá zachytit více světla, což je obzvláště užitečné při focení za soumraku nebo večer. Fotoaparát by měl být vždy na stativu, aby fotografie nebyly rozmazané. Co se týče ISO, ideální je nastavit ho na co nejnižší hodnotu (ISO 100 až 200), což zajistí vysokou kvalitu snímků bez šumu a zachování detailů. Za horších světelných podmínek lze zvolit o něco vyšší hodnotu ISO (maximálně 400 až 800). (Adobe, n.d.)

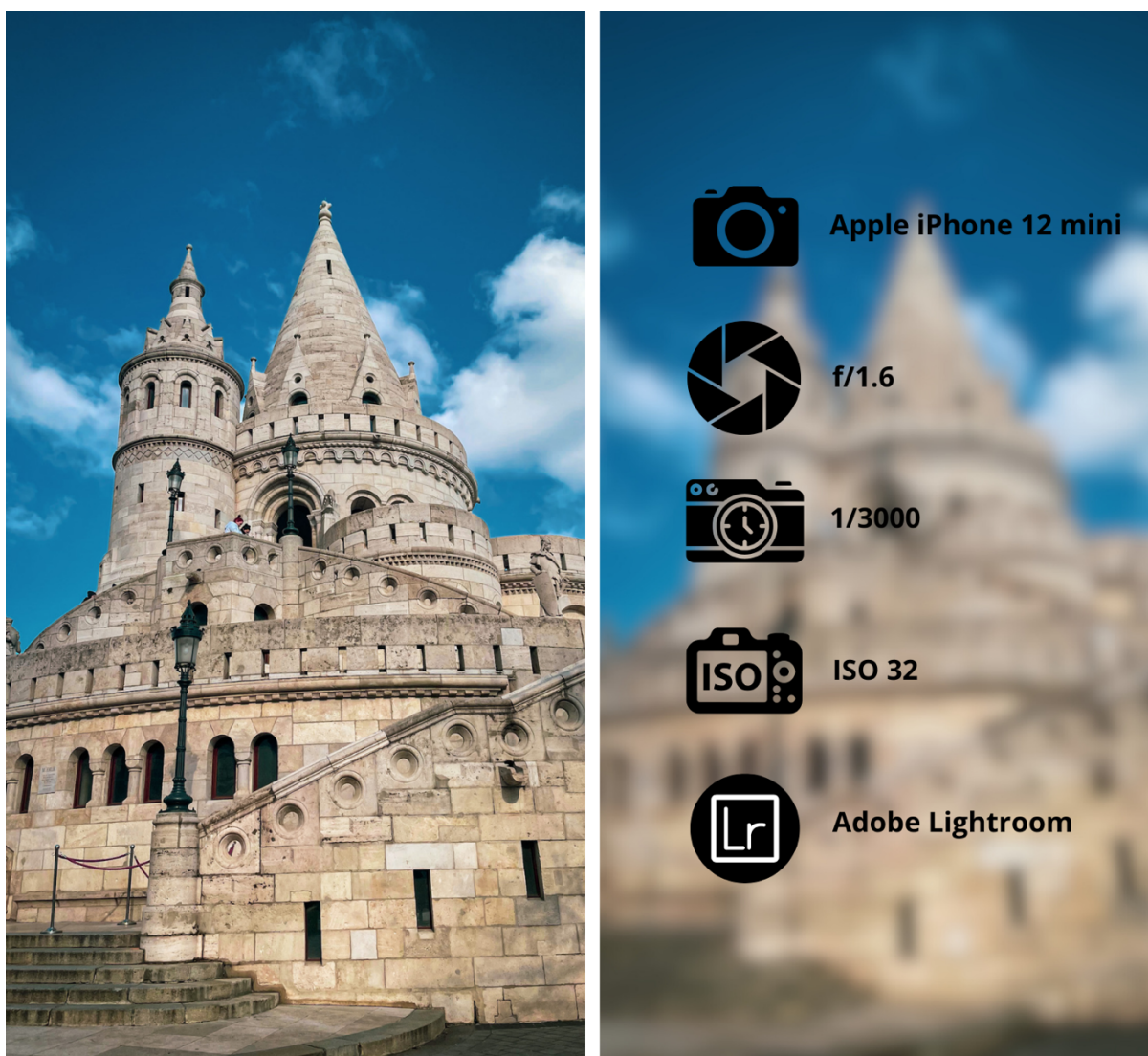
6.5.1 Eduard Baldus a jeho přínos pro architektonickou fotografii

Édouard Baldus byl významným francouzským fotografem 19. století, který patřil k průkopníkům architektonické a dokumentární fotografie. Původně se věnoval malířství, avšak od roku 1851 se naplno zaměřil na fotografickou tvorbu. Díky svým technickým dovednostem a uměleckému citu si brzy získal uznání nejen mezi fotografy, ale i mezi odborníky v oblasti architektury a památkové péče. V rámci vládního projektu Mission Héliographique dokumentoval historické památky ve Francii. Neomezoval se však pouze na staré památky, ale svým objektivem zachycoval i soudobou architekturu, například přestavbu Louvru nebo výstavbu železničních tratí. Tímto způsobem vytvářel vizuální most mezi minulostí a současností a dokazoval, že fotografie může sloužit nejen jako umělecké médium, ale i jako nástroj dokumentace a propagace architektonického vývoje. (Daniel, 2004)

Ukázka architektonické fotografie (exteriér)

Obrázek 16 je ukázkou focení architektury z venku. Snímek byl pořízen mobilním telefonem Apple iPhone 12 mini s nastavením clony $f/1.6$, času $1/1000$ s a ISO 32. Nízké ISO a vysoká rychlost závěrky byly ideální pro ostré zachycení stavby za denního světla.

Fotografie byla upravena v Adobe Lightroom, kde došlo k zvýraznění oblohy a detailů budovy. Cílem ukázky je představit, jak lze i pomocí mobilního telefonu dosáhnout kvalitního snímku architektury díky přirozenému světlu a pevnému držení.

Obrázek 16 Architektonická fotografie exteriér

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

Ukázka architektonické fotografie (interiér)

Obrázek 17 představuje focení architektury zevnitř. Snímek byl pořízen mobilem Apple iPhone 12 mini s nastavením clony $f/1.6$, času $1/100$ s a ISO 40. Poměrně nízké ISO a kratší čas byly dostačující díky dobrému umělému osvětlení interiéru. Úpravy probíhaly v Adobe Lightroom, kde se ladily především teplé tóny světla a zvýraznily se linie prostoru.

Tato ukázka slouží k předvedení, jak zachytit atmosféru interiéru s důrazem na prostor a perspektivu.

Obrázek 17 Architektonická fotografie interiér

Zdroj: vlastní fotografie autorky (Sára Brandová)

7 Poznatky a doporučení z praktické části

Při tvorbě praktické části jsem se zaměřila na různé fotografické žánry a kompoziční principy, které jsem zkoušela v reálných podmínkách, jak v interiéru, tak exteriéru. Fotila jsem mobilním telefonem i digitální zrcadlovkou a porovnávala jejich možnosti. Praktické fotografování mi umožnilo ověřit, jaký vliv má správné nastavení clony, času závěrky a ISO nejen na technickou kvalitu snímku, ale i na jeho výraz, atmosféru a sdělení.

Ukázalo se, že každé světelné prostředí vyžaduje jiný přístup. V exteriéru jsem mohla díky přirozenému světlu pracovat s nízkým ISO a vyšší rychlostí závěrky, zatímco v interiéru bylo často nutné zvýšit citlivost ISO a pracovat s otevřenější clonou pro dostatek světla. Důležitou roli hrála také kompozice. Využití pravidla třetin, zlatého řezu nebo vedení linií mě naučilo, jak může kompozice ovlivnit vnímání celého obrazu.

Zkoušela jsem také specifické fotografické styly, jako je low key a high key, které mi ukázaly, jak moc může světlo změnit vizuální dojem a vyvolat emoci. Práce s hloubkou ostrosti se osvědčila zejména při portrétní a produktové fotografii. U dokumentárních a pohybových záběrů byla klíčová rychlá reakce a volba krátkého expozičního času.

Velkým přínosem byla i následná editace v Adobe Lightroom. Úprava kontrastu, barevnosti a světelnosti pomohla snímkům dodat finální výraz, a ukázala mi, že postprodukce je důležitou součástí digitální fotografie.

Získala jsem větší jistotu při práci s různými žánry a naučila se přemýšlet nad tím, co chci obrazem sdělit, nejen jak bude technicky dokonalý. Tato zkušenost mě utvrdila v tom, že kvalitní fotografie nevzniká jen stisknutím spouště, ale spojením pozorování, rozhodování a následného zpracování.

Doporučení pro praxi

- kompozice
- světelné podmínky
- expoziční hodnoty
- kreativita
- postprodukce
- experiment
- kontrola

Pracujte s kompozicí a nebojte se využít pravidel jako je pravidlo třetin, zlatý řez nebo vedení linií. Pomáhají vést pohled diváka a vytvářet harmonické snímky. Kompozice ovlivňuje nejen estetiku, ale i sílu sdělení. Dobrý kompoziční přístup dokáže vyvážit všechny prvky na snímku a podpořit jeho hlavní téma, což činí fotografii nejen vizuálně atraktivní, ale i silněji komunikující s divákem.

Prizpůsobte nastavení světelným podmínkám, v interiéru zvažte vyšší ISO a světlejší objektivy, v exteriéru využijte přirozené světlo a nižší citlivost pro čistější výstup.

Experimentujte s expozičními hodnotami, kratší časy „zmrazí“ pohyb, delší časy umožní zajímavé světelné efekty. Nízká clona (např. $f/1.4$) zvýrazní hlavní objekt díky rozostřenému pozadí.

Nebojte se kreativních stylů, jako jsou efekty low key a high key, které výrazně ovlivňují atmosféru snímku. Doporučuji je vyzkoušet hlavně při portrétní nebo produktové fotografii.

Upravujte s citem, postprodukce v Lightroomu umožňuje doladit výsledný vzhled, ale vždy by měla vycházet z kvalitního originálu. Úpravy by měly snímek podpořit, ne přehlušit.

Zkoušejte různé přístupy a experimentujte, jelikož není jen jeden správný způsob. Vyplatí se fotit stejné téma různými způsoby, s jinou technikou nebo nastavením. Právě díky experimentům můžete objevit svůj vlastní styl a naučit se, co vám nejvíc vyhovuje.

Pozorujte a analyzujte, každý žánr a technika má svá specifika. Sledujte, co funguje, porovnávejte výsledky a učte se z vlastních snímků.

Doporučení vycházejí z osobních zkušeností získaných při praktickém focení v různých prostředích a žánrech. Jsou výsledkem vlastního hledání, zkoušení a pozorování. Věřím, že mohou být užitečné každému, kdo se chce ve fotografii posouvat dál, rozvíjet cit pro obraz a učit se skrze vlastní praxi.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce si kladla za cíl představit digitální fotografii nejen jako techniku, ale i jako médium s hlubokým kulturním a komunikačním významem. Od historického vývoje fotografie, přes technické aspekty a kompoziční principy, až po konkrétní žánry a významné osobnosti, jsem se snažila nabídnout čtenáři ucelený pohled na fotografii v její rozmanitosti.

Teoretická část objasnila klíčové pojmy a souvislosti, které jsou pro porozumění fotografii zásadní. Praktická část pak umožnila tyto poznatky ověřit a rozvíjet prostřednictvím vlastního focení, experimentování a úprav snímků. Díky tomu jsem si nejen upevnila teoretické základy, ale také získala jistotu v různých fotografických situacích a naučila se vnímat fotografii jako nástroj vyjádření i sdělení.

Fotografování dnes není výsadou profesionálů, ale je dostupné každému, kdo má v ruce fotoaparát nebo mobilní telefon. O to důležitější je rozumět základům, které dělají z běžného snímku kvalitní fotografii. Věřím, že tato práce může být užitečným průvodcem pro všechny, kdo chtějí s fotografií začít, nebo se v ní chtějí posunout o krok dál.

POUŽITÉ ZDROJE

ADOBE. *Get the correct exposure for your photos.* Online. Dostupné z: <https://www.adobe.com/creativecloud/photography/discover/exposure-in-photography.html>. [cit. 2025-01-10].

ADOBE. *Play with perspective photography.* Online. Dostupné z: <https://www.adobe.com/creativecloud/photography/discover/perspective-photography.html>. [cit. 2025-01-13].

ADOBE. *RAW files.* Online. Dostupné z: <https://www.adobe.com/creativecloud/file-types/image/raw.html>. [cit. 2025-17-01].

ADOBE. *TIFF files.* Online. Dostupné z: <https://www.adobe.com/creativecloud/file-types/image/raster/tiff-file.html>. [cit. 2025-01-21].

BONĚK, Mgr. Jan. *Historická fotografie.* Online. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/1033/HISTORICKA-FOTOGRAFIE.html>. [cit. 2025-01-28].

CANON. *Compact Digital Cameras.* Online. Dostupné z: https://www.canon.cz/pro/infobank/image-sensors-explained/#id_2307815. [cit. 2025-02-02].

COW, Spencer. *What Is Composition? A Photographer's Guide.* Online. 2022. Dostupné z: <https://photographylife.com/what-is-composition-photography>. [cit. 2025-02-10].

DANIEL, Malcolm. *Édouard Baldus (1813–1889).* Online. 2004. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/essays/douard-baldus-1813-1889>. [cit. 2025-02.16].

DEGUZMAN, Kyle. *What is Photography — Definition & Types of Photography.* Online. 2022. Dostupné z: <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-photography-definition/>. [cit. 2025-02-22].

FISHER, Jim. *What's the Difference Between CMOS, BSI CMOS, and Stacked CMOS?* Online. 2024. Dostupné z: <https://www.pcmag.com/how-to/whats-the-difference-between-cmos-bsi-cmos-and-stacked-cmos>. [cit. 2025-03-03].

FOTOŠKODA. *Středoformátové fotoaparáty*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.fotoskoda.cz/stredofomatove-fotoaparaty/>. [cit. 2025-03-10].

FREEMAN, Michael. *Dobrá fotografie: objevte tajemství úspěšných snímků*. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2012. ISBN 978-80-7413-179-0.

FREEMAN, Michael. *DSLR: naučte se používat digitální zrcadlovku*. 2., upr. a dopl. vyd. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2012. ISBN 978-80-7413-191-2.

FREEMAN, Michael. *Očima fotografa: kompozice pro lepší (digitální) fotografie*. Upravené čtvrté vydání podle prvního vydání z roku 2008. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2017. ISBN 978-80-7413-346-6.

GARRETT, John a HARRIS, Graeme. *Dobrý fotograf může být každý: 10 lekcí, které vás naučí fotografovat lépe*. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2011. ISBN 978-80-7413-161-5.

GINN, Dan. *Dropbox vs Google Drive vs OneDrive: Comparing the Big Three in 2025*. Online. 18.04.2025. Dostupné z: <https://www.cloudwards.net/dropbox-vs-google-drive-vs-onedrive/>. [cit. 2025-04-25].

HEDGECOE, John. *Velká kniha fotografie: [jak se dívat a jak lépe fotografovat]*. Čes. vyd. 2. Praha: Svojtka a Vašut, 1997. ISBN 80-7180-383-9.

HEDGECOE, John. *Velká kniha fotografie: jak se dívat a jak lépe fotografovat*. Čes. vyd. 3. Praha: Jan Vašut, 1999. ISBN 80-7236-110-4.

HILLYARD, Sue. *Fotografování v kostce*. Příručka. Praha: Beta - Dobrovský, 2004. ISBN 80-7306-105-8.

HOSTETLER, Lisa. *Lewis Wickes Hine*. Online. Dostupné z: <https://www.icp.org/browse/archive/constituents/lewis-wickes-hine>. [cit. 2025-03-16].

JEFF MEYER, ALEX SUMMERSBY AND MARCUS HAWKINS. *Image sensors explained*. Online. Dostupné z: https://www.canon.cz/pro/infobank/image-sensors-explained/#id_2307815. [cit. 2025-04-02].

KAMPS, Haje Jan. *Pravidla fotografování a kdy je porušovat*. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2012. ISBN 978-80-7413-201-8.

KELBY, Scott. *Digitální fotografie*. 1. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2010. ISBN 9788086815565.

LANE, Bobbi. *Shooting High Key and Low Key*. Online. Dostupné z: <http://www.fujifilm-x.com/en-gb/learning-centre/shooting-high-key-and-low-key/>. [cit. 2025-04-06].

LYOUNGHUSBAND. *OBJECTIVE AND SUBJECTIVE PHOTOGRAPHY*. Online. 2015. Dostupné z: <https://09slyoungusband.wordpress.com/2015/12/03/objective-and-subjective-photography/>. [cit. 2025-04-08].

MANSUROV, NASIM. *What is a DSLR (Digital SLR) Camera?* Online. 2022. Dostupné z: <https://photographylife.com/what-is-a-dslr>. [cit. 2025-04-11].

MYŠKA, Miroslav. *333 tipů a triků pro digitální fotografii*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2210-5.

MCGAW GRAPHICS. *TEE TIME*. Online. 2014. Dostupné z: <https://www.icp.org/browse/archive/constituents/lewis-wickes-hine>. [cit. 2025-04-13].

MEGAPIXEL. *Jak vybrat paměťové karty*. Online. Dostupné z: <https://www.megapixel.cz>. [cit. 2025-04-17].

MEGAPIXEL. *Kompresa*. Online. Dostupné z: <https://www.megapixel.cz/kompresa>. [cit. 2025-04-15].

ODABAS, Oguz. *The Evolution of Smartphone Cameras: From Megapixels to Computational Photography, What's Next for Mobile Photography?* Online. 04/01/2024. Dostupné z: https://thefixsolutions.com/the-evolution-of-smartphone-cameras-from-megapixels-to-computational-photography-whats-next-for-mobile-photography/?utm_source

PETERSON, Bryan F. *Naučte se fotografovat digitálně: naučte se pořizovat skvělé snímky digitálním aparátem*. Encyklopedie - grafika a fotografie. Brno: Zoner Press, 2006. ISBN 80-86815-39-0.

SHAW, Kate. *JPEG (Joint Photographic Experts Group)*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.adogy.com/terms/jpeg-joint-photographic-experts-group/>. [cit. 2025-04-18].

SMITH, Ian Haydn. *Stručný příběh fotografie: kapesní průvodce klíčovými žánry, díly, náměty a technikami*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-1257-9.

STROUHAL, Honza. *TEE TIME*. Online. Dostupné z: <https://honzastrouhal.cz/blog/expozicni-trojuhelnik/>. [cit. 2025-04-18].

THE ART STORY. *Ansel Adams AMERICAN PHOTOGRAPHER*. Online. Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/adams-ansel/>. [cit. 2025-04-19].

TŮMA, Tomáš. *Fotografujeme digitálně*. Digifoto. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0153-3. [cit. 2025-04-18].

VALACH, Zdeněk. *Jak si vyrobit a správně používat kameru obscuru?* Online. 2017. Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/adams-ansel/>. [cit. 2025-04-19].

VALENT, Martin. *Malý průvodce digitální fotografií*. Online. 2013. Dostupné z: <http://weball.creos.cz/data/editor/File/eknihovna/9920.pdf>. [cit. 2025-04-25].

WHITE WALL. *The various types of photography*. Online. Dostupné z: <https://www.whitewall.com/eu/magazine/inspiration/basics-of-photography/introduction-to-photography/types-of-photography>. [cit. 2025-04-20].